VARSINAIS-SUOMEN OIKEUSAPUTOIMISTO
Humalistonkatu 1, 20100 Turku
puh. 029 5660 420, fax 029 5660 439 30.03.2016

–

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvonta piireistä. HE 26/2016 vp.

Lausunnon antaja

Jouko Ponnikas
Turun oikeusapupiirin oikeusaputoimen johtaja
Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto

Lausuma

Yleistä

Oikeusaputoimistojen hallinnon rakenneuudistuksen mukaista 6 piirin mallia, jossa oikeusapu- ja edunvalvonta on erillisinä toimijoina, voidaan pitää toimivana ratkaisuna.

Uudistuksella selvennetään oikeusapupiirin johtamiseen nykyisin liittyviä toimivaltakysymyksiä. Piirin johtaja ei enää ole minkään toimiston päällikkö, vaan koko piirin hallinnollinen johtaja.

Edunvalvonnan ja oikeusavun eriyttäminen omiksi toimistoiksi selkiyttää molempien toimistojen työn johtamista. Johtavat julkiset oikeusavustajat ja johtavat yleiset edunvalvojat voivat keskittyä kumpikin omien toimialojensa työnjohtamiseen.

Edunvalvonta on jäänyt oikeusaputoimen varjoon oikeusaputoimistojen hallinnossa, koska oikeusaputoimistojen ja oikeusapupiirien johtajat tulevat kaikki oikeusavun puolelta.

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan maakunnan itsehallintolain mukainen erityisasema tulee ottaa huomioon tässäkin lainsäädännössä. Ahvenanmaa on yksinomaan ruotsinkielinen ja sijaintinsakin puolesta erityisasemassa.

Hallituksen esityksessä 1 §:ssä ehdotetaan, että Ahvenanmaalla oikeusapu- ja edunvalvontapalvelut tuottaa oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto. Nykyiseen toimintaan ei tulisi tältä osin muutosta. Tämä on perusteltua toimiston pienen koon (4 vakituista virkaa) vuoksi.

Piiristä erillään olevaa, itsenäistä hallintoyksikköä Ahvenanmaan toimistosta ei kuitenkaan tule muodostaa. Sen ruotsinkieliset palvelut piirissä voidaan järjestää esim. niin, että piirin toimistossa on yksi ruotsinkielinen henkilö, joka vastaa Ahvenanmaan hallintotoimista.

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin tulevassa Kieku-asianhallintajärjestelmässä on myös ruotsinkielinen toiminto.

Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimistolle tulisi kuitenkin antaa omaa päätösvaltaa tietyissä hallintotoimissa; toimiston henkilökunnan nimittäminen, lomista ja virkavapauksista päättäminen voisivat olla toimiston omia hallintotoimia.

Ahvenanmaan toimiston talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvät Kieku-järjestelmän toiminnot voidaan kuitenkin hoitaa piirissä.

Ostopalvelut

Kannatettavana ja merkittävänä uudistuksena on lakiehdotuksen 4 §:ssä mainittu mahdollisuus oikeusapupalvelujen ostamiseen erityistilanteessa. Pykälän sanamuoto on syytä jättää väljäksi, niin että sitä voitaisiin erityistilanteissa soveltaa myös muihin kuin turvapaikan hakijoiden avustamiseen liittyviin asioihin.

Esteellisyys piirissä

Ehdotuksen 11 §:ssä on syytä tuoda julki lainsäätäjän näkemys siitä, että piirin eri oikeusaputoimistossa työskentelevät julkiset oikeusavustajat voivat avustaa vastapuolia, jolleivät he yksittäisessä asiassa ole esteellisiä. Tämä säännös ohjaa toimistojen sisällä käytävää esteellisyyskeskustelua.

Edunvalvonnan osalta ehdotuksessa oleva 17 § vastaa nykyistä lainsäädäntöä.

Yleisesti ottaen ehdotuksessa mainitut säännökset ovat kannatettavia.

Turussa 30.3.2016

Jouko Ponnikas
johtava julkinen oikeusavustaja
Turun oikeusapupiirin oikeusaputoimen johtaja